

Yeşil Büyüme Stratejisi Geçici Raporu: Sürdürülebilir bir Gelecek için Taahhütlerimizin Yerine Getirilmesi

Mayıs 2010

ÖNSÖZ

Ömrümüzün en ağır krizi bu günlerde gerilemeye başladı, ancak bu durum tekrar normal koşullara döneceğimiz anlamına gelmiyor. Dünyanın dört bir yanındaki politika oluşturucular: rekor düzeyde işsizlik, sürdürülemez bütçe açıkları ve düşük büyümeden oluşan üçlü ve kırılğan bir zorlukla yüz yüze. Bütün bu sorunlar, çevresel ve iklimsel kaygıların, ekonomik politikanın giderek önemi artan unsurları olduğu şartlarda gündeme gelmektedir.

Bu sorunlara karşı etkili mücadele; sürdürülebilir bir büyüme yolu için uygun koşulların oluşturulmasını sağlayacak bir "politik üçlü başarı"yı zorunlu kılmaktadır. Ancak, geleneksel büyüme lokomotiflerimiz düşük hızda ilerlerken bu başarıya nasıl ulaşacağız? Sırtımızı yeni büyüme kaynaklarına dayamamız gerekiyor. Bu soruya verilebilecek kolay bir cevap yok, ancak İnovasyon ve yeşil büyüme gibi kontrol altına alıp kullanabileceğimiz çok açık iki fırsat var.

Önemli zorluklarla yüz yüze olunan bu şartlar içinde yapılan ve 34 ülkeden bakanların katıldığı geçen yılki OECD Bakanlar Konseyinde alınan Yeşil Büyüme Stratejisi oluşturma kararı oldukça öngörülü bir karardır. Bakanlar Konseyi kararı çok açık: *Büyüme ve yeşil birlikte sürdürülebilir – ve sürdürülmelidir.* OECD'nin multidisipliner politika oluşturma deneyimi, çalışmalara doğru bir noktadan başlanılmasını mümkün kılmıştır.

OECD, ekonomik perspektifli çevresel bozulma ve iklim değişikliği ile mücadele konusunda on yıllardır çalışmaktadır. Deneyimlerimiz, güçlü bir yeşil büyüme için geniş ve güçlü politikalar bileşimine ihtiyaç olduğunu ortaya koymaktadır. Piyasa mekanizmaları, bu tür bir politika paketi için oldukça kritik bir öneme sahip olacaktır. Fiyatların doğru düzenlenmesi, yeşil teknoloji yatırımlarının teşvik edilmesi ve fosil yakıt sübvansiyonları gibi çevreye zararlı politikaların devre dışı bırakılması, bu kapsamdaki en etkili araçlardan bazılarıdır ve bu araçların desteklenmesi en akılcı seçenekler arasında yer almaktadır. Kritik öneme sahip bir başka önemli nokta ise, yeni yeşil endüstriler, işyerleri ve istihdam yaratmak için inovasyon gelişimine yardımcı olacak politikalar oluşturulmasıdır.

OECD Yeşil Büyüme Stratejisi, aşmamız gereken temel engelleri saptayarak yeşil ekonomiye geçişi temin edecek politikaların pratik araçlarını geliştirecektir. Yeşil Büyüme Stratejisi OECD ve gelişen ekonomilerin yeni ve sürdürülebilir bir büyüme oluşturmaları yolunda uygulayacakları ortak ve kendilerine özgü yöntemler için erişilebilir ve faydalı olma arayışı içinde olacaktır.

Bu Geçici Rapor, gelecekte bizi bekleyen fırsatlar ile zorlukların daha iyi anlaşılması yolunda ilk içgörülerini ortaya koymakta ve krizlere karşı alınan bazı tedbirler ile ilgili değerlendirmeler sunmaktadır. OECD ve ortağı ülkelerin birlikte çalışmalarının ürünü olan bu raporun hazırlanması sırasında iş dünyası ve sivil toplum paydaşlarının perspektiflerinden de faydalanılmıştır. 2010 Bakanlar Konseyi Toplantısı, Yeşil Büyüme Stratejisini geleceğe taşımakta temel bir öneme sahip olacak ve dolayısıyla büyüme ile refahın sürdürülebilir ve "yeşil" bir yolla devam ettirilmesine önemli katkılarda bulunacaktır.

Angel Gurría
OECD Genel Sekreteri

Genel Bakış

Geçmiş ekonomik büyüme modelleriyle çevresel sürdürülebilirliğin sağlanamayacağı konusunda artan kaygılar ve gelecekteki potansiyel iklim krizlerine karşı yükselen duyarlılık, çevre ve ekonominin tek tek ele alınamayacağını açıkça ortaya koymaktadır. Aynı zamanda, finansal ve ekonomik krizler daha çevresel ve sürdürülebilir sosyal zeminlere dayalı toparlanma ve yeniden büyümeyi teşvik etmeyi amaçlayan politikalara müdahale fırsatı sunmaktadır. Bu durum, krizden çıkış ve kriz sonrası dönemlerde hükümetlerin uygulayacağı politikaların, ekonomik verimlilik, çevresel bütünlük ve sosyal eşitlik açısından en uygun politikalar olması yanında, hem ulusal hem de uluslararası düzeyde uyumlu olmasını sağlayacak stratejik bir vizyonu gerekli kılmaktadır.

Yeşil büyüme nedir?

Bu bağlamda, yeşil büyüme, bir yandan çevresel bozulma, biyo-çeşitlilik kaybı ve sürdürülemez doğal kaynak kullanımını önlerken diğer yandan da ekonomik büyüme ve kalkınmayı sürdürme yolu olarak giderek daha fazla kabul görmektedir. Birçok ülkedeki mevcut sürdürülebilir kalkınma girişimleri üzerinde yapılan yeşil büyüme; bir yandan yeşil bir ekonomiye geçişle ilgili yapısal değişimleri yönetirken diğer yandan da yeni yeşil endüstriler, iş ve teknoloji geliştirme fırsatlarını kullanmak da dâhil olmak üzere daha temiz büyüme kaynakları saptamayı amaçlamaktadır. İstihdam ve değişimin daha geleneksel sektörler üzerindeki dağılım etkileri yönetiminin de yeni fırsatların kullanımıyla birlikte sürdürülmesi gereklidir. Yeşil büyüme yolunda kaydedilen ilerlemenin ölçülmesi için, çevre kalitesi, doğal kaynak kıtlığı ve maddi refahın ötesindeki yaşam kalitesini yansıtmaya da dâhil olmak üzere yeni göstergelere ve verilere gerek duyulacaktır.

Yeşil büyüme politikalarının hem sektörel hem de genel ekonomik bazda arz ve talebi kapsayacak uyumlu ve entegre bir stratejide bütünleştirilmesi gerekir. Bu yaklaşım, yeşil büyümenin sadece krizlere karşı kısa dönemli bir cevap değil ayrıca üretim süreci ve tüketici davranışlarının dönüştürülmesi dinamiği olmasını da sağlayacaktır.

Yeşil Büyüme Stratejisi nasıl geliştirilecek?

Yeşil büyüme tüm ülkeler için geçerli olmakla birlikte, uygulanan politikalar ve benimsenen yaklaşımların ulusların kendi somut koşullarına göre tanzim edilmesi gerekecektir. Gelişen ve kalkınmakta olan birçok ülkenin önceliklerini halen; yoksulluğa son verilmesi; temel eğitim hizmeti sunulması; gıda güvenliğinin sağlanması; su temini ve sağlık koruma gibi temel hizmetlerin sunulması oluşturmaktadır. Aynı zamanda bu ülkelerin ekonomilerinin büyük bir kısmı çoğu kez özellikle de gıda sağlama güvenliği ve su kaynaklarına erişim açısından iklim değişikliklerinin etkilerine karşı hassas olan doğal kaynaklara dayanmaktadır. Bu durumdaki ülkelerin ekonomik gelişmeleri, gelişime zamanında uyum sağlamalarına ve ekonomileri için bu denli kritik öneme sahip doğal kaynaklarının sağlam yönetilmesine bağlıdır.

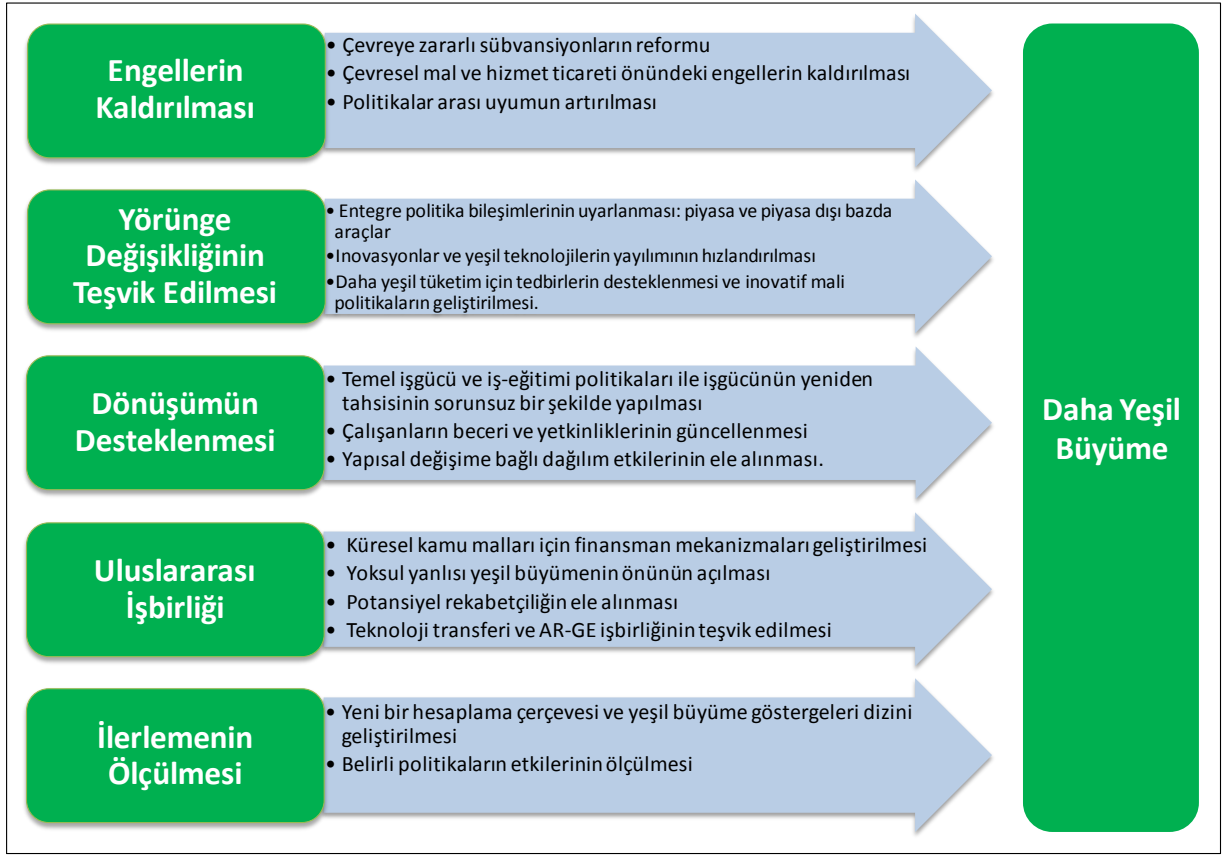
OECD, 2011 Bakanlar Konseyi Toplantısına bir Yeşil Büyüme Strateji Sentezi Raporu sunacaktır. Bu raporda, hükümetlerin daha yeşil büyümeye en etkin geçişe yardımcı olacak politikaları belirlemeleri yolunda spesifik araçlar ve tavsiyeler konusunda ayrıntılı bilgi verilmektedir. 2010 Geçici Raporu politika oluşturanların daha yeşil ekonomiye geçişte şu anda karşı karşıya oldukları bir dizi temel konuda ön bulgulara işaret etmektedir. Bu bulgular 2011 Sentez Raporunda ele alınacak bir dizi genel konunun sadece tali yanlarını yansıtmaktadır.

Yeşil büyümeyi başarmak için üretim ve tüketim nasıl geliştirilebilir?

Yeşil Büyüme Stratejisinde, yeşil büyüme politikalarının daha büyük ekonomik bütünleşmelere ve teknolojik birlikteliklere katkıda bulunmasına, kıt çevresel kaynaklar üzerindeki baskının azaltılmasına yardımcı olacak bir genel çerçeveye saptanacak; yeşil büyüme politikalarının yeşil koruyuculuğu artırma kaynağı olmadığı özellikle vurgulanacaktır. Yeşil büyüme stratejileri, piyasa tabanlı yaklaşımlar, yasal düzenlemeler ve standartlar, AR-GE çalışmalarını teşvik edici ölçütler ve tüketici taleplerini kolaylaştıran bilgiye dayalı araçlar da dâhil olmak üzere politik araçlar bileşimini gerektirmektedir. Kirilliliğin doğru fiyatlandırılması ya da vergiler yoluyla kıt kaynakların kullanımının düzenlenmesi; doğal kaynak kullanım bedeli ya da ticareti yapılabilir ruhsat sistemleri, söz konusu birleşik politikaların temel unsurlarını oluşturmaları ve özellikle de şeffaf piyasa sinyali verimlidir. Buna karşın, piyasa bazlı araçlar tek başlarına yeşil üretim ve tüketim modelleri değişimi oluşturmaya yeterli değildir. Piyasanın fiyat sinyallerine yeterli karşılık vermediği hallerde ya da toksik kimyasalların üretimi ve kullanımı gibi belli faaliyetlerin tamamen yasaklanması gerektiği durumlarda yasal düzenlemelere gerek duyulacaktır. Gönüllü araçlar ile enerji verimliliği oranları, iyi tasarlanmış eko-etiketleme sistemi gibi bilgiye dayalı ölçütler ve benzeri diğer yaklaşımlar; mevcut temiz alternatiflerin öğrenilmesi yanında belirli faaliyetlerin çevresel etkileri hakkında üretici ve tüketici duyarlılığını artırmaya yardımcı olma konusunda da önemli rol oynayabilirler.

İnovasyon nasıl bir rol oynayabilir?

İnovasyon, yeşil ekonomilerin ve istihdam yaratmanın önemli bir itici gücü olacaktır. Bileşik politikanın diğer temel unsurlarını ise gelişmeyi hızlandırmaya yönelik politikalar, temiz teknolojiler ve bunlarla ilgili bilgilerin yayılması oluşturacaktır. **OECD İnovasyon Stratejisinde** tanımlandığı üzere; bileşik politika, fiyat bazlı araçlar ve firmaları yeşil faaliyetlerde bulunmaya teşvikler yanında, kamu alımları ve temel araştırmaları da kapsayan geniş bir yaklaşıma sahip olacaktır. Ayrıca, özellikle daha radikal inovasyonların kaynağının önemli bir kısmını genç firmaların temsil ettikleri yolunda giderek artan bulgular dikkate alındığında, temiz teknolojilerde ticaret yapma ve piyasaya yeni firmaların girişleri önündeki engellerin kaldırılması ile birlikte girişimcilik koşullarının da iyileştirilmesi ihtiyacı ortadadır. Bu bağlamda, bilim, teknoloji ve inovasyon alanlarında daha etkin, kapsayıcı ve çok taraflı çalışma işbirliğine de ihtiyaç vardır. Strateji bu konuya eğilerek, ülkelerarası işbirliği, finansman düzenlemeleri, kapasite geliştirme ve uluslararası teknoloji transferinin karşı karşıya olduğu zorlukları ele alacaktır. Örneğin; Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) tarafından yapılan analizler yenilenebilir enerjinin daha fazla geliştirilmesi ve dağıtımı, enerji verimliliği ve diğer düşük karbonlu teknoloji alanlarında dikkate değer bir potansiyel olduğunu ortaya koymaktadır. Enerji sektörünü yeşillendirmede, bu potansiyelin iyi kullanılması oldukça önemli olacaktır.

Ülkeler yeşil büyümeyi teşvik için şu ana kadar ne tür adımlar attılar?

Krizlere karşı oluşturulan teşvik paketleri kapsamında bazı ülkeler özellikle de toplu taşıma araçları, düşük karbonlu enerji üretimi, akıllı elektrik şebekeleri, kamu binalarında enerji verimliliği, su ve sağlık koruma altyapı yatırımları olmak üzere yeşil altyapıya yönelik kamu yatırımlarını artırdılar. Krizin olası etkilerinden birinin risk primini artırması, dolayısıyla da yüksek riskli projelere yönelik özel yatırımları azaltması olduğu dikkate alınarak, hükümetler bu tedbirleri daha da artırarak yeşil teknoloji ve endüstrilerin gelişimini kolaylaştıracak yatırımların önünü açabiliyorlar. Bazı ülkeler ise yeşil inovasyonu desteklemek için temel AR-GE yatırımlarına da yönelerek çevre ile ilgili vergi uygulamalarını artırdılar. Buna karşın canlandırma tedbirlerinin bazıları çevre için olumlu sonuçlar vermediği gibi bu tedbirlerin bir kısmı yatırımları daha geleneksel kirlenme faaliyetlerine kenetlenmeye de teşvik etmiş olabilir. Örneğin, bazı ülkelerde otomobil endüstrisine yönelik olarak sunulan yol yapımı yatırımları ve arabaları hurdaya çıkarma programları gibi kayda değer destek uygulamaları dikkatli bir şekilde tasarlanmadığı takdirde, özel araç kullanımını daha fazla teşvik ederek çevre üzerindeki olumsuz baskıyı artırmış olabilir.

Geçici geciktiren engeller nelerdir?

Kriz dönemleri dışında yeşil büyümeye geçişe mani olan politik engelleri kaldırmak gerekecektir. Çevreye zararlı sübvansiyonlarda yapılacak reformlar, çevresel mal ve hizmet ticaretinin önündeki engellerin kaldırılması ve çelişkili politika araçlarının rasyonalizasyonu da bu kapsamdadır. Geçici Rapor, yeşil büyüme için çevreye zararlı fosil yakıt sübvansiyonlarının reformunu önemli bir 'kazan-kazan' stratejisi olarak özellikle ele almakta ve tarımsal desteğin yeşillendirilmesi konusunda son zamanlardaki gelişmeler hakkında kısaca bilgi sunmaktadır. Uluslararası Enerji Ajansı verileri temel alınarak OECD tarafından yapılan analiz, gelişen ve kalkınmakta olan ülkelerde fosil yakıt sübvansiyonlarının kaldırılması ile normal işleyiş karşılaştırıldığında 2050 yılında küresel sera gazı emisyonunun %10 kadar azalacağı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca bu uygulama, söz konusu ekonomileri daha verimli hale getirecek, hükümetlerin bütçe yükünü azaltacak ve sübvansiyonların rekabet üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerini de hafifletecektir.

Yeşil vergilerin rolü nedir?

Geçici Rapor kısa bir süre önce yapılan OECD analizinin çevre ile ilgili vergi uygulamaları, harçlar ve emisyon ticareti programlarını da sunmaktadır. Bu programların kullanımları OECD ve gelişen ekonomilerde giderek yaygınlaşırken yeşil vergi uygulamalarının kapsamını önemli ölçüde genişletilebilir. Piyasa bazlı bu araçların daha yaygın kullanımı hükümetler için önemli bir gelir kaynağı da oluşturabilir. Örneğin, OECD analizi, sanayileşmiş ülkelerin tamamının, vergiler ya da tam izinli açık arttırma ile emisyon ticareti sistemleri yoluyla, 2020 yılına kadar emisyon oranlarını 1990 yılı emisyon oranlarına göre %20 oranında düşürmeleri halinde 2020 yılı itibarıyla bu ülkelerin GSMH'lerinin %2,5 oranına kadar çıkabilecek gelir yaratılabileceğini göstermektedir. Refahı artırma yolunda, karbon gazlarından alınan vergi gelirleri ya da açık arttırma izinlerinden sağlanan gelirler ile daha olumsuz vergilendirme biçimleri dengelenebilir. Bu kaynaklar, iklim değişikliği uyarlamasını destekleme yolundaki mali taahhütlerin yerine getirilmesi ve iklim değişikliğinin kalkınmakta olan ülkeler üzerindeki olumsuz etkilerini hafifletmek için de kullanılabilir. Krizler sonrasında hükümetlerin bütçe açıklarını acilen azaltmaları gerektiği dikkate alındığında, bu gelirler mali konsolidasyon amacıyla da kullanılabilir. Gelişen ekonomilerde ise böylesi kaynakların eğitim, sağlık hizmetleri ve yoksulluğun giderilmesi gibi diğer öncelikli hedefler için kullanılması mümkündür.

Green Growth Strategy

İstihdam ve becerilerle ilgili ne olacak?

Yeşil büyüme, teknolojik ilerleme, istihdam ve beceri gelişimi için fırsatlar yaratırken, karşı karşıya kalınacak önemli güçlüklerden biri de yeniden düzenleme maliyetlerini minimize ederek sermaye ve işgücünün ekonomik sektörlere yeniden tahsisini kolaylaştırmak olacaktır. Birçok hükümet kendi canlandırma paketlerindeki yeşil unsurların potansiyel istihdam etkilerini vurguladı. Ekonomik faaliyetlerin düşük, işgücü piyasasının durgun olduğu mevcut durumda, bu tedbirlerden bir kısmı yeşil büyümeye geçişi hızlandırırken kısa dönemde istihdam üzerinde önemli pozitif etkiler de yaratabilir. Buna karşın, birçok yeşil büyüme senaryosu açısından söz konusu tedbirlerin net istihdam üzerindeki uzun dönemli etkileri tam olarak bilinmemektedir ve konu 2011 Sentez Raporunda ayrıntılı olarak ele alınacaktır. OECD ön analizi, işgücünün sektörler, firmalar, bölgeler ve yöreler arasında yeniden tahsisinin muhtemelen büyük önem kazanacağına ve iş becerileri taleplerinde önemli değişiklikler olacağına işaret etmektedir.

2011 Sentez Raporunun kapsamı nedir?

Geçici Rapor yukarıda vurgulanan alanlarda ön analizler sunmaktadır. 2011 Raporu, bu temelden hareketle, hükümetlerin genel olarak yeşil büyüme politikası alanlarına müdahalelerini yönlendirmek için enerji, ulaşım, tarım ve su ürünleri gibi temel sektörler de dâhil olmak üzere mali, inovasyon, ticaret, istihdam ve sosyal politikaları da kapsayan bir çerçeve oluşturacaktır. Raporu, küresel kamu mallarını finanse etmek (örneğin, iklim değişikliği ve biyo-çeşitlilik kaybı ile mücadeleye yardımcı olmak), yoksul yanlısı büyümenin önünü açmak, uluslararası teknoloji transferi, potansiyel sızıntılar ve politika eylemlerinin rekabetçi etkisi de dâhil olmak üzere uluslararası işbirliği gerektiren temel konular ele alınacaktır. Ortaya çıkan boşlukları belirlemek ve kaydedilen ilerlemeleri ölçebilmek amacıyla yeşil gelişim için yeni göstergeler dizini ve yeni bir hesaplama sistemi geliştirilecektir.

Ek kaynaklar

“A Framework for Assessing Green Growth Policies”, De Serres, A, F. Murtin ve G. Nicoletti, OECD Economics Department Working Paper, OECD (2010'da çıkacak), Paris.

Agricultural Policies in OECD Countries 2009: Monitoring and Evaluation, OECD (2009), Paris.

“Competitive Cities and Climate Change”, Kamal-Chaoui, L. ve A. Robert (eds.), Regional Development Working Papers N° 2, OECD (2009), Paris.

Eco-Innovation in Industry: Enabling Green Growth, OECD (2010), Paris.

Economic Policy Reforms 2010: Going for Growth, OECD (2010), Paris.

Energy Technology Perspectives 2010: Scenarios and Strategies to 2050, International Energy Agency (2010), Paris.

Environmental Outlook to 2030, OECD (2008), Paris.

“Greening Jobs and Skills: The Local Labour Market Implications of Addressing Climate Change”, Martinez-Fernandez, C, C. Hinojosa, G. Miranda., Working document, CFE/LEED, OECD (8 Şubat 2010), Paris.

Ministerial Report on the OECD Innovation Strategy: Fostering Innovations to Strengthen Growth and Address Global and Social Challenges – Key Findings, OECD (2010'da çıkacak), Paris

OECD Key Environmental Indicators, OECD (2008), Paris

Review of Fisheries in OECD Countries: Policies and Summary Statistics 2008, OECD (2008), Paris.

Subsidy Reform and Sustainable Development: Political Economy Aspects, OECD Sustainable Development Studies, OECD (2007), Paris.

The Economics of Climate Change Mitigation: Policies and Options for Global Action beyond 2012, OECD (2009), Paris.

World Energy Outlook 2009, International Energy Agency (2009), Paris.

Ek bilgi

Bu broşür farklı dillerde mevcuttur: www.oecd.org/greengrowth

Bağlantı: greengrowth@oecd.org